

RS

آنروا در آستانه فروپاشی

در حالی قحطی در شمال غزه همه‌گیر می‌شود که آژانس امداد و کارایی سازمان ملل متحد برای آوارگان فلسطینی (آنروا) در حال فروپاشی است. فیلیپ لازارینی، رئیس آژانس پناهندگان فلسطینی سازمان ملل متحد (آنروا) گفته: «آنچه امروز می‌توانم بگویم این است که قادریم عملیات خود را تا پایان ماه مه اجرا کنیم، در حالی که یک ماه پیش من فقط برای یک یا دو هفته آینده امید داشتم. به‌طور کلی شرایط نشان می‌دهد که وضعیت مالی سازمان چقدر بد است.» بحران مالی تا حدی ناشی از تصمیم ایالات متحده است. زمانی که اسرائیل ۱۲ هزار کارمند آنروا در غزه را به تسهیل حملات ۱۷ اکتبر متهم کرد، مقامات آمریکایی فوراً تأمین مالی این سازمان را متوقف کردند. بسیاری از اهداکنندگان دیگر این سازمان نیز از این سیاق پیروی کردند. از آن زمان مشخص شد که اتهامات اسرائیل بر مدارک نه‌چندان قطعی تکیه دارد. این افشاکاری باعث شد که اکثر سرمایه‌گذاران، این سازمان را دوباره فعال کنند. کمتر از دو هفته پیش، کنگره آمریکا قانونی را تصویب کرد که تمام کمک‌های مالی به آنروا را تا مارس ۲۰۲۵ مسدود می‌کند. به گفته کریستوفر گانس، سخنگوی سابق آنروا، زمان این تصمیم فاجعه‌آمیز است. گانس گفت: «گرستنگی دسته‌جمعی در غزه شروع شده است، اما بدون آنروا حتی کاهش دادن به سرعت گرسنگی غیرممکن است.» به گفته کارشناسان جهت کمک‌های بشردوستانه به‌رغم ادعاهای اسرائیل، هیچ راهی برای جایگزینی نقش آنروا در غزه وجود ندارد. تحلیلگران همچنین نگران هستند که وقفه‌های احتمالی در عملیات آژانس در سراسر خاورمیانه - از جمله در سوریه جنگ‌زده و لبنان بحران‌زده - ثبات منطقه را بیشتر تضعیف کند. به گفته یک سازمان بشردوستانه که برای کمک‌رسانی به غزه تلاش می‌کند و برای جلوگیری از انتقام اسرائیل، که خواست نامش فاش نشود، گروه‌هایی مانند برنامه جهانی غذا توانایی پر کردن شکاف ایجاد شده به واسطه کاهش بودجه آنروا ندارند.

چندین دهه از تأسیس آنروا گذشته است. پس از جنگ سال ۱۹۴۸ و زمانی که مشخص شد اسرائیل دیگر اجازه بازگشت ۷۰۰ هزار فلسطینی آواره به خانه‌هایشان را نمی‌دهد، نیاز به کمک به جمعیت آواره بر جسته شد. اما از نظر ایدئولوژیک، داستان آنروا از دره تنسی آغاز می‌شود. در دهه ۱۹۳۰، کنگره یک پروژه New Deal را به نام اداره دره تنسی راه‌اندازی کرد. برخی از کسانی که شدیدترین آسیب را از رکود بزرگ متحمل شده بودند در این پروژه مشغول به کار شدند. آنها به کار ساختن سد، افزایش بازده محصولات و رساندن برق به جوامع روستایی مشغول شدند. از نظر بسیاری، این پروژه یک موفقیت شگفت‌انگیز بود. پس از فاجعه انسانی جنگ ۱۹۴۸، هری ترومن امیدوار بود که گوردون کلاپ، رئیس پروژه دره تنسی بتواند این موفقیت را در خاورمیانه نیز اجرا کند. با حمایت سازمان ملل متحد که هنوز آژانسی برای پناهندگان ایجاد نکرده بود، کلاپ در سال ۱۹۴۹ از منطقه بازدید کرد و متقاعد شد که دره اردن و سایر مناطق حاصلخیز در شامات می‌تواند این پروژه را فعال کند. مجمع عمومی سازمان ملل متحد با این پیشنهاد موافقت کرد و آژانس امداد و کار سازمان ملل متولد شد. سایر فعالیت‌های آنروا از فعالیت در مدارس گرفته تا مهیا کردن امکانات مراقبت‌های بهداشتی و توزیع کمک بسیار موفق‌تر بود. این سازمان کمک‌های مورد نیاز خود را به دولت‌های سوریه، اردن و لبنان ارائه کرد. آنروا البته با بحران‌ها بیگانه نیست. اما همه این بحران‌ها در مقایسه با اتهاماتی که امروز سازمان با آن مواجه است، ناچیز است. اسرائیل اکنون به‌طور فعال برای تضعیف آنروا کار می‌کند. این امر آنروا و غزه را به‌طور کلی در آستانه فروپاشی قرار داده است. گانس معتقد است که اسرائیل و حامیان غربی آن احتمالاً از نقش خود در رساندن بحران به این نقطه پشیمان خواهند شد.

گانس معتقد است: «دولت‌های کمک‌کننده، به‌ویژه آن‌هایی که دوستان اسرائیل هستند، فکر می‌کنند که داشتن میلیون‌ها انسان خشمگین، گرسنه، رادیکال، عزادار و غم‌زده در اردوگاه‌های آوارگان با نوعی به نفع اسرائیل است. من واقعاً نمی‌دانم آنها از کدام سیاره آمده‌اند که اینگونه فکری کنند.»

یاسمن طاهریان
خبرنگار گروه بین‌الملل

نظرسنجی‌های جدید نشان می‌دهند بنیامین نتانیاهو، نخست‌وزیر اسرائیل به روزهای پایانی خود در قدرت نزدیک شده و پس از پایان جنگ غزه مجبور به استعفا از سمت خود خواهد شد.

از نظر تاریخی، نتانیاهو، محبوبیتی در نظرسنجی‌ها ندارد و مقصر اصلی شکست امنیتی شناخته می‌شود که منجر به حمله حماس در هفتم اکتبر، کشتار دست‌کم ۱۲۰۰ اسرائیلی و جنگ سخت پس از آن شد. نتانیاهو همچنین برای اتهام به انواع فساد مالی با محاکم‌های طولانی مدت روبه‌روست. نخست‌وزیر اسرائیل همچنین با تلاش‌های جو بایدن، رئیس‌جمهور آمریکا مبنی بر راه‌حل دوکشوری و تشکیل کشور فلسطین غیرنظامی در کنار اسرائیل مخالف است. با اینکه مخالفت با تشکیل کشور فلسطین در میان اسرائیلی‌ها محبوبیت دارد، سربچی از آمریکا خطرناک‌تر تلقی می‌شود.

اما به گفته استیون ارلانگر، خبرنگار نیویورک تایمز، نتانیاهو ۷۴ ساله که همه‌جا به بی‌بی‌سی شناخته می‌شود، هنرمند فوق‌العاده‌ای در ساختار پیچیده سیاست‌های اسرائیل است و توانسته از بسیاری از پیش‌بینی‌های قبلی درباره سقوط از قدرت جان سالم به‌در ببرد. از نظر قانونی مهلت برگزاری انتخابات در اسرائیل تا اواخر اکتبر ۲۰۲۶ است.

آنشل ففر، تحلیلگر روزنامه چاپ گرای هارتس می‌گوید: «همه ما دوست داریم به فردای پس از بی‌بی‌سی نگاه کنیم. اما هیچ راهی برای مجبور کردن او به استعفا وجود ندارد.» آیا واقعاً این امکان وجود دارد که رهبر اسرائیل پیش از برگزاری انتخابات ۲۰۲۶ از سمت خود برکنار شود؟

از ۷ اکتبر، تغییرات اجتماعی-سیاسی سریعی در داخل اسرائیل در حال وقوع است اما یک موضوع ثابت باقی‌مانده: تمایل گسترده به رهبری جدید. نظرسنجی‌های عمومی حالا شش ماه است که به‌طور مداوم نشان می‌دهند اکثریت اسرائیلی‌ها در تمام طیف‌های سیاسی ایمان خود را به نخست‌وزیر بنیامین نتانیاهو از دست داده‌اند و از انتخابات زودهنگام حمایت می‌کنند، چه بلافاصله برگزار شود و چه زمانی که جنگ فروکش کند.

اخیراً این روند با تظاهرات‌های جدیدی علیه دولت و مانورهایی از سوی سیاستمداران کلیدی همراه بوده که احتمال حضور اسرائیلی‌ها پای صندوق‌های رای در طی سال ۲۰۲۴ را افزایش می‌دهد.

طبق یک نظرسنجی عمومی که در فوریه ۲۰۲۴ از سوی مؤسسه دموکراسی اسرائیل انجام شد، ۷۱ درصد از اسرائیلی‌ها معتقدند انتخابات باید زودتر از موعد اصلی خود در سال ۲۰۲۶ برگزار شود و در عین حال نظرسنجی کانال ۱۲ تلویزیون اسرائیل در ماه مارس نشان می‌داد که ۵۰ درصد از آنها می‌گویند که خود را راست‌گرا معرفی می‌کنند (و ۴۰ درصد از آنها می‌گویند که به بلوک سیاسی نتانیاهو رای داده‌اند) هم آرزوی برگزاری انتخابات زودهنگام را دارند. به گفته نیمرود گورن، تحلیلگر ارشد امور اسرائیل در مؤسسه خاورمیانه، این نتیجه مشابه اصطکاک‌های داخل واشنگتن‌دی‌سی است. مثل زمانی که جو بایدن، رئیس‌جمهور آمریکا اعلام کرد نتانیاهو با شیوه‌ای که جنگ غزه را هدایت می‌کند، به‌جای کمک به اسرائیل بیشتر به آن آسیب می‌زند. چند روز بعد، چاک شومر رهبر اکثریت مجلس سنا ادعا کرد که برگزاری انتخابات زودهنگام تنها راهی است که به روند سالم و شفاف تصمیم‌گیری درباره آینده اسرائیل کمک می‌کند.

نخست‌وزیر تحت فشار اسرائیل چنین درخواست‌هایی را شدیداً نادیده می‌گیرد. نتانیاهو در گفت‌وگویی با شبکه خبری سی‌ان‌ان گفت که صحبت از انتخابات زودهنگام در حالی که جنگ ادامه دارد «مسخره است» و ادعا کرد که اظهارات شومر دخالتی کاملاً بی‌مورد در امور داخلی اسرائیل است.

چندین ماه بود که عدم حمایت مردمی از تغییرات سیاسی اسرائیل فشار بارزی بر دولت محسوب نمی‌شد. اسرائیلی‌ها همچنان در مراحل اولیه هضم وحشت ناشی از حمله هفتم اکتبر و تبعات آن از جمله نگرانی مداوم از سلامتی گروه‌های اسرائیلی در دست حماس، جنگ بسیار شدید در غزه و تشدید درگیری‌ها در امتداد مرز اسرائیل و لبنان قرار داشتند. برای بسیاری از اسرائیلی‌ها زمان مناسبی برای اعتراض نبود.

فشارهای بین‌المللی بر نتانیاهو اثر ندارد

پس از آنکه چاک شومر، رهبر اکثریت مجلس سنای آمریکا با صراحت خواستار برگزاری انتخابات مجدد در اسرائیل شد، بنیامین نتانیاهو، نخست‌وزیر اسرائیل و حزب لیکود به‌سرعت واکنش نشان دادند. شومر که بالاترین مقام یهودی ساختمان کپیتال هیل است، در سخنرانی انتقادآمیز خود هشدار داد که اگر اسرائیل عملکرد نظامی خود را در غزه تغییر ندهد و راه‌حل دوکشوری را به‌کار

نگیرد، در جهان طرد خواهد شد.

اظهارات صریح شومر که نتانیاهو را یکی از موانع در برابر صلح اعلام می‌کند، نشان‌دهنده چرخش قابل توجه این سناتور رده‌بالای یهودی، هم در واشنگتن و هم در سیاست‌های آمریکا است. این اظهارات همچنین نشانه دیگری از استیصال دموکرات‌های آمریکایی است. آنها نگران هستند که جنگ غزه و تعداد بالای کشته‌شدگان باعث شود بایدن رای جوانان آمریکایی را در انتخابات نوامبر از دست بدهد اما نتانیاهو و حزب لیکود در بیانیه خود در پاسخ به شومر گفتند تا از مرز خود عبور نکند و اینکه اسرائیل «جمهوری موز» نیست (جمهوری موز یا banana republic عبارتی برای توصیف کشورهایی است که از نظر سیاسی و اقتصادی ثبات ندارند و اقتصادشان به صادرات منابع طبیعی وابسته است). نخست‌وزیر اسرائیل سپس به کابینه خود گفت که هیچ نوع فشار بین‌المللی، اسرائیل را از رسیدن به اهداف جنگی خود متوقف نخواهد کرد: «اگر جنگ را قبل از رسیدن به اهداف آن متوقف کنیم، به معنای باخت اسرائیل در جنگ است و ما نمی‌گذاریم این اتفاق بیفتد.»

اظهارات شومر هر چقدر هم که نتانیاهو و حزب لیکود را دلخور کرده باشد، اما موضوع کناره‌گیری نتانیاهو از قدرت، هواداران بسیاری دارد. رهبر اسرائیل و حلقه داخلی‌اش هم به برگزاری انتخابات زودهنگام فکر می‌کنند اما نه به دلایلی که سناتور آمریکایی بیان کرد.

در حالی که نتانیاهو تلاش می‌کند در قدرت باقی بماند اما درخواست‌های متناقض در مورد مسیر جنگ به او آسیب زده است. سیاستمداران اپوزیسیون که به کابینه جنگ نتانیاهو پیوسته‌اند، مدت‌هاست که به‌دنبال توافق با حماس می‌گردند تا بازگشت گروه‌های اسرائیلی باقی‌مانده در غزه را تضمین کنند. در این میان، قانون‌گذاران حزب لیکود به‌همراه ملی‌گرایان مذهبی و راست‌گرایان افراطی در دولت سرکش انتلافی نتانیاهو از ادامه عملیات نظامی تا نابودی کامل حماس حمایت

می‌کنند. آنها همچنین به‌شدت مخالف درخواست‌های آمریکا و اروپا برای برنامه‌ریزی برای «روز بعد» هستند؛ طرحی که شامل مذاکرات واقعی مبنی بر شکل‌گیری کشور مستقل فلسطین است.

به گزارش پلیتیکو، دیوید میدان، افسر اطلاعاتی پیشین موساد می‌گوید: «نتانیاهو می‌خواهد در قدرت باقی بماند اما اگر تردید دیرینه خود نسبت به راه‌حل دوکشوری را کنار بگذارد یا اگر به چیزی بیش از آتش بس کوتاه مدت تن دهد، دولت انتلافی‌اش فرو می‌پاشد.» در عین حال، اظهارات شومر نشان‌دهنده خشم دولت بایدن از رهبر اسرائیل است. این استیصال با چشم‌انداز حمله اسرائیل به رفح، جایی که یک میلیون و ۴۰۰ هزار فلسطینی پناه گرفته‌اند، تشدید شده است. بایدن در یکی از گفت‌وگوهای تلویزیونی خود بر مخالفت خود با اقدام نظامی در رفح بدون برنامه‌ای معتبر برای حفظ جان غیرنظامیان تأکید کرد و هشدار داد که چنین حمله‌ای خط قرمز اوست.

تجدید اعتراضات

با این حال تا اوایل ۲۰۲۴، نیاز برای تغییر در اسرائیل شدت گرفت. عوامل متعددی خورد، منطق نتانیاهو را در میان جمعیت کثیری زیر سوال برد: عدم تمایل نتانیاهو برای ارائه طرحی برای «روز پس از جنگ»، ظرفیت و توانایی او در دستیابی به اهداف جنگی اسرائیل برخلاف درخواست‌های مکرر نخست‌وزیر مبنی بر «پیروزی کامل» و توانایی او برای مدیریت روابط خارجی اسرائیل، اول از همه اتحاد با ایالات متحده.

شرایط کنونی که شامل از دست رفتن زمان برای گروه‌های اسرائیلی، ایجاد وقفه در تلاش‌های جنگی، عدم توانایی بازگشت افرادی که از شمال و جنوب فراری شده بودند به مناطق اشغالی و در نهایت چرخش متحدان اسرائیل علیه این کشور، بازگشت اعتراضات مردمی را دامن زده است. افزایش خشونت پلیس هم با هدایت

پرده آخر نتانیاهو

افزایش فشارهای داخلی و خارجی
برای برگزاری انتخابات پارلمانی زودهنگام در اسرائیل